

עצם הדג הקסומה

כתב צ'רס דיקנס ב - 1867
ציורים באטריס פירסה

יום אחד המלך היה בדרכו למשרד שלו ועצר אצל סוחר דגים כדי לקנות קילו של אלתית, כפי שביקשה המלכה. מר פיקלס הסוחר מכר לו את הדג והמלך המשיך לכיוון משרדו במצב רוח גרוע. את המשכורת הוא קיבל רק ארבע פעמים בשנה ויום התשלום היה עוד רחוק, אבל אחדים מהילדים היקרים גדלו כל כך מהר שבגדיהם היו קטנים עליהם.

הוא לא הלך רחוק כששוליה מחנותו של מר פיקלס השיג אותו בריצה ואמר "אדוני, לא שמת לב לאישה זקנה בחנות שלנו."

"איזו אישה זקנה?" שאל המלך "לא ראיתי אותה." ובאמת המלך לא יכול היה לראות את האישה כי היא הייתה בלתי-נראית, אך השוליה יכול היה לראותה, כי הוא התיז מים סביב, ואילו הייתה בלתי-נראית גם לו, היה מרטיב את בגדיה.

בדיוק אז האישה הזקנה הגיע אליהם. היא הייתה לבושה בשמלת משי יקרה והריחה מבושם לבנדר. "אתה מלך ואטקינס הראשון, אם אינני טועה" אמרה האישה הזקנה.

"אכן ואטקינס שמי" ענה המלך.
"אתה אבא של הנסיכת עליסיה היפה?" אמרה היא.

היה היו פעם מלך ומלכה, הוא הגברי שבין הגברים והיא היפה שבין הנשים. במקצועו המלך היה פקיד ממשלתי. היו להם תשע-עשר ילדים וכל הזמן באו יותר. שבע-עשר מהם טיפלו בילד הקטן ביותר, התינוק, ועליסיה, הבת הגדולה טיפלה בכולם. גיל הילדים היה

בין שבע שנים לשבעה חדשים.

כמתנה ממני."
"וזה הכל?" שאל המלך.
"אל תהיה אי-סבלני" השיבה הפייה גרנדמרינה "ואל
תפריע לגדולים ממך באמצע המשפט. כך זה אתכם,

המבוגרים. תמיד אתם עושים כך."
המלך שוב הוריד את ראשו והבטיח שלא יעשה זאת
שוב.

"ואבא של עוד שמנה-עשר ילדים יקרים" ענה המלך.
"שמע" אמרה הזקנה "אתה הולך למשרד שלך".
המלך מיד הבין שזו פייה, כי אחרת איך יכלה לדעת
זאת?
"אתה צודק" אמרה האישה, שקראה את המחשבות
שלו "אני הפייה גרנדמרינה. תקשיב. כאשר תחזור
הביתה לצהריים, תציע לנסיכת עליסיה קצת מהאלתית
שקנית עכשיו."
"אולי זה לא יטעם לה" אמר המלך.
האישה הזקנה התרגזה מאוד על הרעיון הטיפשי שלו
והמלך נבהל וביקש סליחה.
"אנו שומעים הרבה על 'כן יטעם' או 'לא יטעם'" אמרה
הזקנה בבוז "אל תהיה חמדן. אני חושבת שרצית את
הכל רק לעצמך."
המלך הוריד את ראשו ואמר שהוא לא יערער יותר על
שום דבר שהיא תגיד.
"אז תהיה צייתן עכשיו" אמרה הפייה גרנדמרינה
"וכשהנסיכה עליסיה תסכים לאכול את האלתית, ואני
חושבת שהיא תסכים, תראה שעל הצלחת שלה
נשארה עצם של דג. אמור לה לייבש את העצם וללטש
אותה עד שתבריק כמו אם-המרגלית, ושתקבל זאת

"אז תקשיב עכשיו!" אמרה הפייה גרנדמרינה "מסור דרישת שלום ממני לנסיכה עליסיה ואמור לה שהעצם היא מתנה קסומה והיא יכולה להשתמש בה רק פעם אחת. באותה הפעם העצם תוכל להביא לה הכל שרק תאחל לעצמה, בתנאי שהיא תביעה את המשאלה בזמן הנכון. זהו המסר שלי. עכשיו זה בידיך."

המלך התחיל להגיד "אולי מותר לי לשאול מה הסיבה..." אבל הפייה התרגזה נורא.

"תשמע מה אומרים לך!" היא רקע ברגלה "כאן סיבה, שם סיבה. אתם תמיד מחפשים סיבה. אין סיבה! הנה! ככה! נמאס לי מהסיבות שלכם, המבוגרים!"

המלך נבהל נורא מהרוגז של האישה הזקנה ואמר שהוא מצטער ושהוא לא ישאל יותר לסיבות.

"אז תתנהג כמו שצריך ואל תשאל יותר!" ובמילים אלה הפייה גרנדמרינה נעלמה והמלך המשיך ללכת עד שהגיע למשרד שלו. שם הוא כתב וכתב עד שהגיע זמן לחזור הביתה. ובבית הציע לנסיכה עליסיה לאכול מהאלתית, כפי שאמרה לו הפייה.

עליסיה נהנתה מאוד מהדג וכשהמלך ראה בסוף הוא את עצם הדג על הצלחת שלה, מסר לה את הוראותיה של הפייה. הנסיכה עליסיה ייבשה את העצם והתחילה

ראש הממשלה, הגיע יכול היה לומר רק לנסיכה הקטנה
"איזו ילדה טובה את! בעצמי לא הייתי יכול לעשות טוב
יותר."

אך המלכה עדיין הייתה חולה מאוד, ונשארה חולה
הרבה זמן. והנסיכה עליסיה שמרה על שבעה-עשר
הנסיכים והנסיכות הקטנים, והלבישה אתם והפשיטה
אותם, ורקדה עם התינוק, והרתיחה מים, וחיממה מרק,
וניקתה את התנור ונתנה למלכה את התרופה וטיפלה
בה והייתה עסוקה ועסוקה כל הזמן.

כי לא היו להם משרתים בארמון, וזה משלוש סיבות: כי
למלך לא היה מספיק כסף, כי לא היה מקבל קידום
במשרד שלו וכי יום תשלום המשכורת היה תמיד רחוק
מאוד, כל כך רחוק שנראה רחוק וקטן כמו כוכב כלשהו.
אבל מה קרה עם עצם הדג הקסום ביום בו חלתה
המלכה? ובכן, העצם נשארה בכיס של הנסיכה עליסיה.
היא חשבה רגע להוציא אותה כדי להבריא את המלכה,
אבל שמה אותו בחזרה ובמקום זה לקחה את שמן
ההרחה.

וכשלמלכה נעשה קצת יותר טוב באותו הבוקר, הנסיכה
עליסיה רצה לקומה העליונה, אל הידידה הטובה ביותר
שלה, הדוכסית. אנשים חשבו שזו בובה, אבל זו הייתה

ללטש אותה עד שזו הבריקה כמו אם-המרגלית.
למחרת בבוקר המלכה קמה ואמרה "וי לי, וי לי, הראש
שלי! הראש שלי!"

הנסיכה עליסיה עמדה בדיוק מול החדר שלה ונבהלה
מאוד כשראתה את אמה במצב עלוב כזה. היא מיד
קראה לפגגי, ראש הממשלה. אחר כך טיפסה על כסא

והורידה בקבוק שמן ריחני, אחר כך טיפסה על כסא
אחר ושמה את הבקבוק תחת אפה של המלכה. אחר
כך ירדה והביאה קצת מים ועלתה שוב על כיסא
והרטיבה במים את מצחה של המלכה. בקיצור, כשפגגי,

באמת דוכסית, רק איש לא ידע זאת פרט לעליסיה.
עליסיה סיפרה לדוכסית את כל הסודות שלה והסוד
המיוחד היה על העצם הקסום של דג אלתית, ועליו
הדוכסית ידעה היטב, כי עליסיה סיפרה לה הכל.

עליסיה כרעה ברך ליד המיטה שעליו שכבה הדוכסית
בלבוש מלא וערה כתמיד, ולחשה לה את הסוד לאוזן.
הדוכסית חייכה ונדה בראשה. אנשים יכלו לחשוב שהיא
אף פעם לא נדה בראשה וגם לא מחייכת, אבל היא
עשתה כך לעתים קרובות, למרות שאיש, מלבד
הנסיכה, לא ידע זאת.
ואחר כך הנסיכה עליסיה ירדה מהר במדרגות כדי

לשמור על המלכה. בדרך כלל היא שמרה עליה לבדה,
בחדר המלכה, אך בערבים, כל זמן שהמחלה נמשכה,
המלך ישב יחד אתה, ותמיד השתומם מדוע היא לא
מוציאה את עצם הדג הקסום.

וכל פעם שהנסיכה הרגישה כמה הוא משתומם, היא
רצה שוב למעלה ולחשה לדוכסית "הם חושבים שלנו,
לילדים, אין איזה סיבה מיוחדת!" והדוכסית, הדוכסית
המפארת ביותר שהייתה אי-פעם, רק קרצה בעין.
"עליסיה" שאל המלך פעם, כשהיא איחלה לו לילה טוב.
"כן אבא."

"מה קרה לעצם הקסומה של הדג?"

"הוא בכיס שלי, אבא."

"חשבתי שאיבדת אותה."

"לא, לא, אבא."

"או שכחת עליה?"

"לא, אבא, בוודאי לא."

קרה פעם שכלב השכנים תקף פעם את אחד הנסיכים,
שעמד על מדרגות הבית כשחזר מבית הספר. הוא
הפחיד את הנסיך וזה תקע את ידו דרך זכוכית הדלת
ונפצע, ודימם, ודימם, וכשכל שבעה-עשר
הנסיכים והנסיכות ראו איך הוא מדמם, ומדמם, ומדמם,

גם הם נבהלו מאוד וצעקו בקול רם, כל השבעה-עשר

ביחד.

אבל הנסיכה עליסיה שמה את ידיה על כל שבע-עשר הפיות ואמרה להם להיות שקטים כי אמא המלכה חולה. ואחר כך שמה את ידו הפצועה של הנסיך לקערת מים קרים, כשכל שלושים וארבע העיניים מביטות, ועוד אחר כך בדקה האם לא נשאר ביד שרידי זכוכית.

ואז אמרה לשניים מהנסיכים, שהיו אמנם קטנים אבל חזקים "הביאו לי את תיק התפירה. אני צריכה לחתוך ולתפור." ושני הנסיכים הקטנים הביאו לה את תיק התפירה והנסיכה עליסיה ישבה על הרצפה עם זוג

מספריים ומחט וחוט וחתכה, ותפרה עד שעשתה תחבושת ושמה אותה על היד הפצועה. התחבושת התאימה בדיוק ודווקא אז המלך שהציץ מהדלת. "עליסיה."

"כן, אבא."

"מה את עושה?"

"אני חותכת ותופרת, אבא."

"ואיפה עצם הדג?"

"בכיס שלי, אבא."

"חשבתי שאולי איבדת

אותה?" "הו, לא, אבא."

"או שכחת עליה?" "לא, לא, אבא."

אבא."

ואחרי כל זה היא רצה שוב

למעלה וסיפרה את הכל

בסוד לדוכסית, והדוכסית

נענע בתלתליה הזהובים וצחקה בשפתיה האדומות.

וקרה שיום אחד התינוק נפל תחת רשת הביוב.

שבע-עשר הנסיכים והנסיכות היו רגילים לכך כי הם

תמיד נפלו מהמדרגות או מתחת לרשת הביוב, אבל

התינוק לא היה רגיל לכך ולכן קיבל פנס בעין.

התינוק פשוט גלש מברכיה של הנסיכה עליסיה, כשהיא ישבה, בסינור עבה וגדול, מול תנור המטבח והתחילה לקלף צנון לתבשיל ארוחת הצהריים. כי הטבחית שלהם ברחה באותו בוקר עם אהוב לבה, שהיה חייל גבוה מאוד, אבל שתיין.

וכשהתינוק נפל תחת רשת הביוב כל שבע-עשר הנסיכים והנסיכות התחילו לבכות ולצעוק. אבל עליסיה (שקצת בכתה גם בעצמה) אמרה להם להיות שקטים, כדי לא להעיר את המלכה שהתחילה כבר להבריא. עליסיה אמרה להם "נעלו את פיכם, הקופים הקטנים שכמותכם ותנו לי לבדוק מה קרה לתינוק." ואז היא בדקה את התינוק וראתה שלא נשבר לו שום דבר. אז שמה לו סמרטוט רטוב וקר על העין וליטפה את פניו והוא נרדם בזרועותיה.

ואז היא אמרה לשבעה-עשר הנסיכים והנסיכות "אני לא רוצה להניח אותו כי הוא עלול להתעורר ואז ירגיש בכאב. עכשיו כולכם תהיו טבחים."

הם שמחו מאוד והתחילו מיד לעשות לעצמם כובעי טבחים מעיתונים ישנים. והיא נתנה לאחד מהם מלח, ולשני דחן, ולאחר נתנה את הצמחי התבלין, ולעוד אחד צנון, ולאחר את גזר ובצל, וכך כולם נעשו טבחים ורצו

סביב ועבדו. והיא ירבה באמצע, בסינור הגדול של הטבחית שברחה עם אהוב לבה, שהיה חייל גבוה מאוד, אבל שתיין.

ועליסיה החזיקה את התינוק בידיה, ובינתיים התבשיל הוכן והתינוק התעורר עם חיוך רחב על פניו. היא מסרה אותו לנסיכה המהימנה ביותר, ובזמן שכל יתר הנסיכים והנסיכות ישבו בפניה והביטו, הנסיכה עליסיה חיממה את התבשיל מעל האש, וזה התחיל לבעבע יפה ולהריח כמו זר פרחים וכולם מחו כפיים.

על כך גם התינוק התחיל למחות כפיים ומזה כל הנסיכים והנסיכות צחקו מאוד.

ואז אמרה הנסיכה עליסיה "תהיו ילדים טובים ואחרי הארוחה נעשה לתינוק קן על הרצפה, שם בפניה, והוא ישב בקן ויראה ריקוד של שמונה-עשר טבחים."

כל הנסיכים והנסיכות שמחו מאוד, ואכלו בתיאבון את התבשיל ואחר כך רחצו יפה את הכלים, ניקו את השולחן, הזיזו אותו הצדה, ובכובעי טבחים שלהם ועם עליסיה בסינור הטבחית רקדו את ריקוד שמונה-עשר הטבחים, והתינוק שכח על הפנס שלו בעין וצחק משמחה.

ושוב ראתה עליסיה את המלך ואטקינס הראשון

שהסתכל מהדלת ושאל "מה את עושה, עליסיה?"
"בישלתי והצלחתי, אבא."

"ומה עוד עשית, עליסיה?"

"השתדלתי לשמח את הילדים, אבא."

"איפה העצם הקסומה של הדג, עליסיה?"

"בכיס שלי, אבא."

"לא איבדת אותה?"

"או, לא, אבא."

"או אולי שכחת עליה?"

"לא, באמת לא, אבא."

והמלך נאנח קשה ונראה מאוד עצוב. הוא התיישב והניח את ראשו על ידו ואת המרפק שלו על השולחן שבפינת המטבח.

כשכל שבעה-עשר הנסיכים והנסיכות ראו אותו כך, יצאו

בשקט מהמטבח והשאירו אותו לבדו עם הנסיכה

עליסיה והתינוק החמוד.

"מה הבעיה, אבא?" שאלה עליסיה.

"אני מאוד עני, ילדתי."

"אין לך בכלל כסף, אבא?"

"בכלל לא, ילדתי."

"ואין כל דרך להשיג קצת כסף, אבא?"

"לא" אמר המלך "ניסיתי בכל מיני צורות, ניסיתי מאוד, בכל הדרכים."
כשעליסיה שמעה זאת היא הכניסה את ידה לכיס שבו שמרה את עצם הקסום של הדג.
"אבא" אמרה "אם ניסינו באמת מאוד, מאוד, בכל הדרכים, הרי שעשינו מה שיכולנו?"
"ללא ספק, עליסיה."
"אז אם עשינו את הכל שרק יכולנו וזה לא מספיק, הגיע זמן שנבקש עזרה מאחרים."
זה היה הסוד הקשור לעצם הדג הקסום, שהיא הבינה מדבריה של הפייה גרנדמרינה, ושאותו לחשה לעתים קרובות לדוכסית הידידה היפה שלה.
והיא הוציאה מהכיס את עצם הדג הקסום, שהיה יבש ומלוטש כמו אם הפנינה, ונתנה לו נשיקה ואיחלה שזה יהיה יום תשלום המשכורת ושהמשכורת של המלך תיפול דרך הארובה ישר לאמצע רצפת המטבח.
אז זה אפילו לא חצי ממה שקרה, וגם לא רבע מזה, כי מיד אחרי כן הפייה גרנדמרינה בא במרכבה רתומה לארבעה טווסים, לבושה בבגדי כסף וזהב, עם תסרוקת מפודרת, גרבי משי ושרביט משובץ יהלומים וזר פרחים. מהמרכבה קפץ תחילה השוליה של מר פיקלס, סוחר

הדגים ועזר לפייה גרנדמרינה לרדת. והיא עמדה שם
בשמלת משי היפה ומריחה בעשבי לבנדר.
"עליסיה יקירתי" אמרה הפייה הנפלאה "מה שלומך?
אני מקווה שטוב. נשקי לי בבקשה."
הנסיכה עליסיה חיבקה את הפייה ואז הפייה
גרנדמרינה פנתה למלך ואמרה בחומרה "אתה נהגת
בסדר?"

המלך אמר שהוא חושב כך.
"אני מבינה שעכשיו אתה יודע את הסיבה, למה ילדת
הסנדקאות שלי זו" אמרה הפייה כשהיא מנשקת
לנסיכת עליסיה "לא הפעילה קודם את עצם הדג?"
המלך השתחוה בביישנות.
"אבל אז לא ידעת!"
המלך השתחוה שוב.
"אתה רוצה שוב לשאול לסיבות?" שאלה הפייה.
המלך אמר "לא" והוסיף שהוא מצטער מאוד.
"אז תהיה טוב, ותמשיך כך בעתיד" אמרה הפייה והיא
הניפה את השרביט שלה.

ואז הופיעה המלכה מלובשת בפאר גדול, וגם
שבע-עשר הנסיכים והנסיכות, שהבגדים היו קודם
קטנים עליהם, אבל עכשיו לבשו בגדים חדשים.

גרנדמרינה "הבאתי לך את כלתך."

כשהיא רק אמרה את המילים האלה, הסוכר הדביק נעלם מפניו של הנסיך, הבגדים שלו הפשוטים הפכו לחליפה אדומה-סגולה מפוארת, השער שלו נעשה מתולתל וכובע עם נוצה עף כמו ציפור והתיישב על ראשו. הפייה הזמינה אותו

למרכבה שלה והם המשיכו בדרכם לכנסייה.

בכנסייה התאספו כבר כל קרובי המשפחה והמכרים של הנסיך, וכל קרובי המשפחה והמכרים של הנסיכה עליסיה ושבע-עשר הנסיכים והנסיכות עם התינוק וגם כל השכנים שלהם.

טקס הנשואים היה כה מפואר שלא ניתן לתאר אותו במילים, והדוכסית ניהלה אותו מבמת הדרשות, כשהיא יושבת שם עם כריות התומכות בגבה.

אחרי כן גרנדמרינה ערכה נשף מפואר והיה שם הכל

ואז הפייה נגעה בשרביט בנסיכה עליסיה והסינור הגס של הטבחית נפל ועליסיה הייתה עכשיו מלובשת יפה כמו כלה עם זר פרחי תפוז וצעוף כסוף. והמזווה של המטבח הפך לארון בגדים, עשוי עץ יקר, ומלא בהמון בגדים יפים שהתאימו כולם נהדר לנסיכה עליסיה.

ואז הפייה גרנדמרינה ביקשה לפגוש את הדוכסית וכשהדוכסית הגיעה הן הסתדרו ביניהן נהדר והחמיאו זו לזו.

הדוכסית והפייה התלחשו ואז הפייה אמרה בקול "כן, חשבתי שהיא תגיד לכם." והיא פנתה אז למלך ולמלכה ואמרה "נלך לחפש את הנסיך מישהוכזה. אתם מתבקשים להגיע לכנסייה בעוד חצי שעה בדיוק." והיא נכנסה, יחד עם עליסיה, לתוך המרכבה, ושוליה של מר פיקלס הגיש לעליסיה את הדוכסית, והרים את מדרגות המרכבה, עלה מאחור וארבעת הטווסים עפו משם עם זנבותיהם הצבעוניים פרוסים.

הנסיך מישהוכזה ישב לבדו ואכל סוכריות דחן דביקות. הוא חשב שיישב כך עד שיגיע לגיל תשעים. אבל כשראה את המרכבה הרתומה לטווסים הבין מיד שמשו מיוחד עלול להתרחש. "הנסיך" אמרה הפייה

שושנים, והיקפה היה ארבעים ושניים ירד.
אחרי שהפייה גרנדמרינה בירכה את הזוג הצעיר

ועוד יותר לאכול והכל ועוד יותר לשתות. עוגת הנישואין
הייתה מקושטת בסרטים לבנים עם זיגוג כסוף של

והנסיך מישהוכזה נתן נאום כולם קראו "הידד! הידד!"
ואז הודיעה הפייה שמעכשיו יום קבלת המשכורת של
המלך יהיה שמונה פעמים בשנה, פרט לשנה מעוברת,
בה הוא יהיה עשר פעמים. ואחר כך פנתה לנסיכה
עליסיה ולנסיך מישהוכזה ואמרה "יקירי, יהיו לכם
שלושים וחמישה ילדים, כולם טובים ויפים להפליא.
שבעה-עשר יהיו בנים ושמונה-עשרה בנות. השערות
שלהם יהיו מתולתלות מטבען. הם לא יחלו אף פעם
בחצבת, ומשעלת יברואו עוד לפני שייוולדו."
למשמע הידיעות הטובות האלה כולם הריעו שוב
"הידד!"

"עכשיו" אמרה הפייה גרנדמרינה "לא נותר אלא לסיים
את המעשה של עצם הדג." היא לקחה את העצם מידה
של עליסיה, והעצם עפה מיד ללועו של הכלב התוקפני
של השכנים, חנקה את גרונו והוא מת במקום.

וזזה הכל!